

Η ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΟΥ ΒΡΕΦΟΥΣ*

(ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ)

Υπό

ΑΝΔΡΕΑ Κ. ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΗ

Ίατρον-Ήπιμελητὸν Ἐδρας Κοινωνικῆς Ὑγιεινῆς
Ὑγειονομικῆς Σχολῆς Ἀθηνῶν

Ἄλλο μέσον προστασίας τοῦ βρέφους εἶναι ἡ μέριμνα διὰ τὰ πρόωρα νεογνά. Ὅταν δὲ λέγωμεν πρόωρα, ἐννοοῦμεν τὰ νεογνά ποῦ ἔχουν βάρος κατὰ τὴν γέννησίν των κάτω τῶν 2.500 γραμ., ἀνεξαρτήτως τοῦ χρόνου κυήσεως. Ταῦτα, λόγῳ τοῦ ὅτι εἶναι ἠναγκασμένα νὰ ἀντιμετωπίσουν πρόωρως συνθήκας ζωῆς διὰ τὰς ὁποίας δὲν εἶναι ἀκόμη ὄριμα ἀπὸ ἀπόψεως ἀνατομικῆς καὶ λειτουργικῆς τοῦ σώματος των, εὐρίσκονται εἰς μειονεκτικὴν θέσιν ἔναντι τῶν τελεομήνων ὀρίμων νεογνῶν, ἕνεκα τούτου δὲ παρουσιάζουν ἀναλογικῶς μεγαλύτεραν θνησιμότητα.

Διὰ νὰ ἐλαττωθῇ ἡ θνησιμότης αὐτῆ τῶν πρόωρων, ἀνεπτύχθησαν κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη εἰς τὰ μεγάλα μαιευτικὰ κέντρα ὅλων τῶν προηγμένων χωρῶν ἰδιαιτέρα τμήματα διὰ τὴν καλυτέραν περίθαλψιν αὐτῶν, ὑπὸ εἰδικούς ὄρους καὶ ἀπὸ ἔμπειρον καὶ καλῶς ἐξησκημένον ἰατρικὸν καὶ νοσηλευτικὸν προσωπικόν, τὰ ὁποῖα λέγονται Τμήματα Πρόωρων. Καὶ ἐν Ἑλλάδι ἤρχισαν ἀπὸ δεκαετίας περὶ τοῦ διὰ τῆς ὀργανώσεως τοιούτων τμημάτων ἄριστα λειτουργούντων εἰς τὸ Μαιευτήριον «Μαρίκα Ἡλιάδη» καὶ εἰς τὸ «Δημόσιον Μαιευτήριον», ἡκολούθησε δὲ ἡ ἀνάπτυξις τοιούτων τμημάτων καὶ εἰς ἄλλα μαιευτικὰ κέντρα, καθὼς καὶ εἰς εἰδικὰς ἰδιωτικὰς μαιευτικὰς κλινικάς.

Τὰ Τμήματα Πρόωρων ἀποτελοῦν κατ'ἀλλήλον καὶ εὐνοϊκὸν περιβάλλον τεχνη-

τόν, διὰ νὰ δυνηθοῦν τὰ πρόωρα νὰ ὑπερπηδήσουν τὰς δυσχερεῖας των εἰς τὴν ζωὴν, ἐκ τῶν ὁποίων αἱ κυριώτεραι εἶναι:

Πρώτη, ἡ δυσκολία ὅπως τοῦτο διατηρήσῃ σταθερὰν θερμοκρασίαν τοῦτο ὀφείλεται εἰς πολλοὺς καὶ διαφόρους λόγους, ἐκ τῶν ὁποίων οἱ κυριώτεροι εἶναι ἡ ἀνωριμότης τῶν θερμορρυθμιστικῶν του κέντρων, ἡ ἐλαττωμένη κατάστασις τῆς ἔλλειψις ὑποδρίου λίπους, τὸ ὁποῖον, ὡς κακὸς ἀγωγὸς τοῦ θερμαντικοῦ, ἐμποδίζει νὰ ἐξέρχεται τοῦτο (δηλ. τὸ θερμαντικόν) εὐκόλως ἐκ τοῦ σώματος, ἡ μὴ κανονικὴ ἀνάπτυξις καὶ λειτουργία τῶν ἰδρωτοποιῶν του ἀδένων, οἱ ὁποῖοι σπουδαίως ἐπιδρῶν εἰς τὴν ρύθμισιν τοῦ θερμαντικοῦ τοῦ σώματος, ἡ μεγάλη ἐπιφάνεια τοῦ σώματος σχετικῶς μετὸν ὄγκον του καὶ ἡ ἐλαττωμένη παραγωγὴ θερμότητος. Ἡ ἀστάθεια τῆς θερμοκρασίας ἀντιμετωπίζεται διὰ τῆς καταλλήλου ἐνδύσεως, τῆς καταλλήλου θερμοκρασίας τοῦ χώρου, καὶ τοῦ λίκνου τοῦ νεογνοῦ, καὶ ἀκόμη, ἐφ' ὅσον εἶναι ἀνάγκη, διὰ τῆς τοποθετήσεως αὐτοῦ εἰς θερμοκοιτίδα, ἡ ὁποία διατηρεῖ σταθερὰν θερμοκρασίαν καταλλήλως ρυθμιζομένην καὶ κατ' ἀντιστοιχίαν τοῦ βάρους τοῦ νεογνοῦ, ἀπὸ 30-35 βαθμοὺς Κελσίου. Ἐντὸς τῆς θερμοκοιτίδος ρυθμίζεται ἀναλόγως καὶ ἡ ὑγρασία τοῦ ἀέρος, ἡ ὁποία δὲν πρέπει νὰ ὑπερβαίνῃ τὰ 60-70%.

Δεύτερα δυσκολία εἶναι ἡ δυσκολία σταθεροῦς καὶ ἐπαρκοῦς ὀξυγονώσεως, συνεπεία τῆς ἀνωριμότητος τοῦ ἀναπνευστικοῦ κέντρου, ἡ μικρὰ ἢ μεγαλύτερου βα-

* Συνέχειν ἐκ τοῦ τεύχους ὑπ' ἀριθ. 17.

θμοῦ ἀτελεκτασία τῶν πνευμόνων συνήθως παρατηρουμένη, ἡ ἀδυναμία τῶν θωρακικῶν μυῶν καὶ τοῦ διαφράγματος διὰ τὴν πλήρη ἔκπτυξιν τοῦ θώρακος, ἡ ἔλλειψις τοῦ ἀντανακλαστικοῦ τοῦ βηχῶς καὶ εὐκολωτέρα ἡ εἰσρόφησις ὑγρῶν, ἡ ὑπαρξίς ἀνοξαιμίας κατὰ τὴν γέννησιν διὰ διαφόρους λόγους, ἡ δυσμενῆς ἐπίδρασις φαρμάκων ἀναισθητικῶν ποῦ ἐχορηγήθησαν εἰς τὴν μητέρα κατὰ τὸν τοκετὸν κλπ. Ἡ καταπολέμησις τῆς ἀνοξαιμίας γίνεται διὰ τῆς ἐπιμελημένης ἀφαιρέσεως τῶν βλεννῶν καὶ τῆς ἐπισταμένης παρακολουθήσεως τοῦ νεογνοῦ πρὸς τοῦτο διὰ τῆς καταλλήλου τοποθετήσεώς του, τῆς χορηγήσεως ὀξυγόνου εἰς ἀναλογίαν 30-50% περίπου εἰς τὸ περιβάλλον τῆς θερμοκοιτίδος καὶ διὰ τῆς χορηγήσεως ἀναληπτικῶν φαρμάκων, ὡς κοραμίνης, συμπατόλης κλπ., καὶ πρὸ παντὸς εἰς προσβολὰς κυανώσεως, κατὰ τὰς ὁποίας ἐνδείκνυται καὶ προσωρινὴ αὐξήσις τῆς ποσότητος τοῦ παρεχομένου ὀξυγόνου. Ἡ τεχνητὴ ἀναπνοὴ φαίνεται ὅτι εἰς τὰς περιπτώσεις αὐτὰς δὲν παρέχει τὴν ἀναμενομένην ὠφέλειαν, ἀν καὶ δύναται νὰ ἐφαρμοσθῇ.

Τ ρ ί τ η δυσχέρεια εἶναι ἡ δυσχέρεια τῆς διατροφῆς, ἡ ὁποία ὀφείλεται εἰς τὴν ἐξασθένισιν ἢ τὴν ἔλλειψιν τῶν ἀντανακλαστικῶν τοῦ θαλάμου τῆς καταπόσεως καὶ τοῦ βηχῶς, τὰ ὁποία ἀποτελοῦν καὶ κίνδυνον φλεγμονῆς. Ἡ δυσχέρεια διατροφῆς ὀφείλεται καὶ εἰς τὴν μείωσιν τῆς πεπτικῆς ἰκανότητος τοῦ προώρου καὶ ἰδιαιτέρως τοῦ λίπους, εἰς τὴν εὐκόλον ἐμφάνισιν πεπτικῶν διαταραχῶν καὶ εἰς τὰς εὐχρεῖς καὶ συχνὰς ἀναγωγὰς τροφῆς, λόγῳ τῆς ἀτελοῦς ἀναπτύξεως τοῦ σφιγκτήρος τοῦ καρδιακοῦ στομίου τοῦ στομάχου. Ἡ δυσχέρεια αὕτη ἀντιμετωπίζεται διὰ τῆς διατροφῆς τοῦ προώρου μὲ καθητηριασμὸν τοῦ στομάχου διὰ τῆς ρινηκῆς ὁδοῦ, δι' εἰδικῶν ἀραιώσεων τοῦ γάλακτος κλπ.

Τ ε τ ά ρ τ η δυσχέρεια εἶναι ἡ προφύλαξις ἀπὸ τὸν μέγιστον κίνδυνον τῶν μολύνσεων, διότι τὸ πρόωρον παρουσιάζει ἐλαττωμένην γενικῶς ἀντίστασιν εἰς τὰς λοιμώξεις, ἔλλειψιν ἀντισωμάτων καὶ ἰκανότητος παραγωγῆς τούτων.

Ἡ ἀντιμετώπισις τοῦ κινδύνου τούτου δύναται νὰ ἐπιτευχθῇ διὰ τῆς τηρήσεως ἀμέμπτου καθαριότητος εἰς τὸν χώρον διαμονῆς τοῦ προώρου, καὶ πρὸ παντὸς εἰς τὸ προσωπικὸν τὸ ὁποῖον περιποιεῖται τοῦτο, ἰατρικὸν καὶ νοσηλευτικὸν, ἐκ τοῦ ὁποίου καὶ μόνον δύναται τοῦτο νὰ μολυνθῇ, μὴ καθισταμένης δυνατῆς τῆς μολύνσεως ἐξ ἄλλης πηγῆς, δεδομένου ὅτι τοῦτο εἶναι ἀκίνητον. Δύναται ἐπίσης νὰ ἐπιτευχθῇ διὰ τῆς ἀπαγορεύσεως τῆς εἰσόδου εἰς τὸ Τμήμα παντὸς ἀτόμου ποῦ δὲν συμμορφοῦται μὲ τὸν κανονισμόν, ὁ ὁποῖος προβλέπει τὴν χρησιμοποίησιν πρὸς τοῦτο μάσκας ἐκ διπλῆς γάζης, μπλούζαν καθαρὰν καὶ πλύσιμο προηγουμένως τῶν χειρῶν. Ἡ προληπτικὴ ἀγωγή καὶ μέριμνα διὰ τὰ πρόωρα πρέπει νὰ ἀρχίζη κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ τοκετοῦ, διὰ τῆς καλῆς λειτουργίας τῆς αἰθούσης πρὸς διευκόλυνσιν τῆς μετ' ἐπιμελείας διεξαγωγῆς τοῦ τοκετοῦ καὶ μὲ τὴν κατὰ τὸ δυνατόν καλυτέραν τεχνικὴν τῆς ἀμέσου τοποθετήσεως τοῦ βρέφους ἐπὶ τῆς ἐν τῷ μεταξὺ καταλλήλως θερμανθείσης κλίνης, δι' ἀφαιρέσεως τῶν βλεννῶν ἐκ τῶν ἀναπνευστικῶν ὁδῶν του καὶ τῆς μεταφορᾶς αὐτοῦ μετὰ μεγίστης προσοχῆς εἰς τὸ Τμήμα Προώρων, ὥστε νὰ μὴ ἔκτεθῇ εἰς ρεύματα ἀέρος, καὶ μὲ παρακολούθησιν αὐτοῦ ὑπὸ ἀδελφῆς μέχρι τῆς παραδόσεώς του.

Πῶς πρέπει νὰ εἶναι ὠργανωμένον τὸ Τμήμα Προώρων

Ἐνα καλῶς ὠργανωμένον Τμήμα Προώρων θὰ πρέπει νὰ ἔχη:

Π ρ ῶ τ ο ν, δωμάτιον θερμοκοιτίδων μὲ θερμοκρασίαν περιβάλλοντος σταθερὴν εἰς τοὺς 25-26 βαθμοὺς Κελσίου καὶ ὑγρασίαν 60-70%.

Δ ε ὑ τ ε ρ ο ν, ἓνα ἄλλο δωμάτιον μὲ θερμοκρασίαν 22-24 βαθμοὺς Κελσίου καὶ ὑγρασίαν 50-60%, διὰ τὰ μεγαλύτερα πρόωρα, τὰ ὁποία τοποθετοῦνται ἐξ ἀρχῆς εἰς αὐτὸ εἰς τὰς μικρὰς κλίνας των.

Τ ρ ί τ ο ν, ἓνα δωμάτιον σχετικῶς δροσερόν, θερμοκρασίας 18-20 βαθμῶν Κελσίου, ὅπου παραμένουν δι' ὀλίγας ἡμέρας τὰ προοριζόμενα νὰ παραληφθοῦν ὑπὸ τῶν

γονέων των πρόωρα.

Τέταρτον, βοηθητικούς χώρους ὡς καὶ τουαλέτταν διὰ τὸ προσωπικόν, ἵνα μὴ ἀναγκάζεται τοῦτο νὰ ἐξέρχεται πρὸ τῆς λήξεως τῆς ὑπηρεσίας του, ἀκόμη δὲ καὶ ἐγκατάστασιν ἐσωτερικοῦ τηλεφώνου διὰ τὸν λόγον τοῦτον.

Πέμπτον, δύο ἢ περισσότερα δωμάτια εἰς τὰ ὁποῖα αἱ μητέρες θηλάζουσι τὰ νεογνά τους, ὅταν τοῦτο εἶναι δυνατόν καὶ κατόπιν ἐγκρίσεως τοῦ ἱατροῦ.

Ἐκτόν, ἀπομόνωσιν, ἀποτελουμένην ἀπαραιτήτως ἀπὸ δύο τοῦλάχιστον μικρὰ δωμάτια καὶ μὴ ἔχουσαν ἐπικοινωνίαν μετὰ τὸ ὑπόλοιπον Τμήμα, μετὰ χωριστὸν ὑλικόν, μετὰ χωριστὰ σκευή, ἱματισμὸν κλπ., ἐξυπηρετουμένην ἀπὸ ἕτερον προσωπικόν καὶ ὄχι νοσηλευτικὸν προσωπικόν τοῦ ὑπολοίπου Τμήματος.

Ἐβδόμον. Πρέπει νὰ ἔχη τράπεζαν γάλακτος ἐκ δύο δωμάτων μετὰ κατάλληλα σκευή καὶ ψυγεῖα, ἐκ τῶν ὁποίων τὸ ἐν θά χρησιμεύη διὰ νὰ καθαρίζωνται τὰ μπιμπερόν, τὰ θήλαστρα καὶ λοιπὰ σκευή καὶ τὸ ἄλλο διὰ τὴν παρασκευήν, παστερίωσιν καὶ ἀποθήκευσιν τῶν γευμάτων εἰς θερμοκρασίαν 2-5 βαθμῶν Κελσίου. Ὁ κλίβανος καλὸν εἶναι νὰ εὐρίσκειται ἐντοιχισμένος κατὰ τοιοῦτον τρόπον ὥστε τὰ πρὸς ἀποστείρωσιν ἀντικείμενα νὰ τοποθετοῦνται ἀπὸ μίαν πλευρὰν ἢ ἀνοίγμα τοῦ κλιβάνου καὶ νὰ παραλαμβάνωνται ἀποστειρωμένα εἰς τὸ καθαρὸν δωμάτιον ἀπὸ τὸ ἕτερον ἀνοίγμα τούτου, χωρὶς νὰ ὑπάρχη καμμία ἐπικοινωνία μεταξὺ τῶν δωμάτων τούτων. Ἡ εἴσοδος εἰς τὴν τράπεζαν γάλακτος δὲν ἐπιτρέπεται παρὰ μόνον εἰς τὴν ἐντεταλμένην ἀδελφὴν. Τηροῦνται δὲ οἱ ἴδιοι ὄροι ἀσηψίας, ὅπως καὶ εἰς τὴν αἵθουσαν χειρουργείου.

Ὁγδοόν. Ἐπίσης πρέπει νὰ ἔχη κεντρικὴν ἐγκατάστασιν ὀξυγόνου, μετὰ πολλὰ σημεῖα παροχῆς εἰς ὅλους τοὺς θαλάμους τῶν πρόωρων.

Ἐνάτον. Πρέπει νὰ ἔχη ἐγκατάστασιν κλιματισμοῦ διὰ τὴν διατήρησιν τῆς θερμοκρασίας σταθερᾶς καθ' ὅλον τὸ ἔτος εἰς τὸ ἐπιθυμητὸν σημεῖον.

Ἐκτὸς τῆς ὀργανώσεως τοῦ Τμήματος

Πρόωρων, πρέπει νὰ λαμβάνεται φροντίς διὰ τὴν καθαριότητα τῶν δωματίων τοῦ Τμήματος, ἤτοι τῶν ἐλαιοχρωματισμένων τοίχων καὶ τοῦ δαπέδου, διὰ σαπουνάδας ἢ ἀντισηπτικῆς τινος διαλύσεως.

Ἡ χρῆσις μάσκας ἐκ διπλῆς γάζης καλυπτούσης τὴν μύτην καὶ τὸ στόμα εἶναι ἐπιβεβλημένη καὶ ἀπαραίτητος διὰ κάθε ἄτομον ποῦ θὰ εἰσέλθῃ εἰς τοὺς θαλάμους, διότι εἶναι εὐκόλος ἢ μετάδοσις μολύνσεως εἰς τὸ πρόωρον μετὰ τὴν ὀμίλιαν, τὸν βήχα ἢ τὸν πταρμόν. Ἡ ἀδελφὴ ἢ ὁποῖα περιποιεῖται τὰ πρόωρα πρέπει νὰ χρησιμοποιοῖ δι' ἕκαστον τούτων ἰδιαιτέραν μπλούζαν, καὶ οἱ ἱατροὶ ποῦ εἰσέρχονται εἰς τὸν θάλαμον πρόωρων πρέπει ἐπίσης νὰ φοροῦν ἰδιαιτέραν μπλούζαν, καὶ ὄχι τὴν ἰδίαν μετὰ τὴν ὁποίαν περιφέρονται εἰς ὅλον τὸ Νοσοκομεῖον. Τὰ χέρια ἱατρῶν καὶ ἀδελφῶν πρέπει νὰ πλένωνται πάντοτε προτοῦ εἰσέλθουν εἰς τοὺς θαλάμους τῶν πρόωρων, καὶ πρὸ τῆς περιποιήσεως καὶ μετὰ ταύτην ἐκάστου τούτων.

Ἡ κλίνη τοῦ πρόωρου θερμαίνεται μετὰ συνήθεις θερμοφόρους ἢ ἠλεκτρικὰς τοιαύτας καὶ ἡ θερμοκρασία τῆς δὲν πρέπει νὰ ὑπερβαίνει τοὺς 36 βαθμοὺς Κελσίου. Ἡ ὑπερθέρμανσις πρέπει νὰ ἀποφεύγεται, διότι ἔχει κακὰς συνεπείας εἰς τὴν ὅλην κατάστασιν τοῦ πρόωρου. Εἰς τὸ κρεβάτι τοῦ κάθε πρόωρου πρέπει νὰ ἔχη τὸ ἀτομικόν του θερμόμετρον. Ἡ θέσις τοῦ πρόωρου ἐπὶ τῆς κλίνης πρέπει νὰ εἶναι ἐπὶ τῆς μιᾶς ἢ ἐπὶ τῆς ἄλλης πλευρᾶς, μᾶλλον ἐπὶ τῆς δεξιᾶς καὶ οὐδέποτε εἰς ὑπίαν θέσιν, διὰ τὸν κίνδυνον τῆς ἀποφράξεως τῶν ἀναπνευστικῶν ὁδῶν ἐκ καταπόσεως ἐμεσμάτων. Τὰ ἐνδύματα τοῦ πρόωρου πρέπει νὰ εἶναι ἀπλᾶ, μαλακά, εὐρύχωρα καὶ ραμμένα κατὰ τρόπον ἐπιτρέποντα τὴν εὐκόλον ἀλλαγὴν. Ἐπίσης νὰ ἀλλάζωνται καθημερινῶς καὶ, εἰ δυνατόν, νὰ ἀποστειρώνωνται. Τὰ πρόωρα ποῦ εὐρίσκονται εἰς τὰς θερμοκοιτίδας εἶναι γυμνά, μόνον μετὰ ἓνα μικρὸν μαλακὸν πανί, ἢ δὲ ἀδελφῆ ποῦ τὰ περιποιεῖται πρέπει νὰ ἀποφεύγῃ νὰ τὰ τυλίγῃ σφικτά, διότι ὑπάρχει ὁ κίνδυνος τῆς στάσεως τῆς κυκλοφορίας. (Συνεχίζεται)